

Türkiye güvenli tedarikçi ÖZELLİĞİ İLE ÖNE ÇIKTI

İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) tarafından hazırlanan "TR-METALENDEKS Türkiye Metal Sanayi İhracat Endeksi" Mayıs ayı sonuçları açıklandı. Küresel pazarlarda Mayıs ayı boyunca devam eden ticaret müzakerelerinde bir ilerleme sağlanamamasına karşın küresel piyasalardaki müzakere iyimserliği ve bu belirsizlik ortamında Türkiye'nin güvenli tedarikçi özelliği ile öne çıkması, TR-METALENDEKS'in miktar ve değer olarak önemli bir artış göstermesini sağladı. Miktar endeksi Nisan ayındaki 125,3 puan seviyesinden Mayıs ayında 144,70 puana çıkarken, 2024 Mayıs ayından sonraki en yüksek seviyeye ulaştı. Metal sanayi ihracatı değer endeksi de 160,5 puandan 183,6 puana çıktı ve Haziran 2022 tarihinden sonraki en yüksek endeks değerine geldi.

Küresel pazarlarda Mayıs ayı boyunca devam eden ticaret müzakerelerinde yeterli bir ilerleme sağlanamamasına karşın, piyasaların müzakere iyimserliği olumlu bir Mayıs ayının geride bırakılmasını sağladı. Bu iyimserliğe bağlı olarak metal fiyatları sınırlı ölçüde yükselmeyi başardı. Yine Mayıs ayında ABD'nin bozulan mali görünümünü nedeniyle kredi notu düştü ve ABD doları değer kaybetti.

ABD Merkez Bankası temkinli duruşunu koruyarak faiz oranlarını değiştirmede, buna karşın İngiltere Merkez Bankası faizleri indirdi, Avrupa Merkez Bankası'na yönelik yeni faiz indirimi beklentileri de devam etti. Bu küresel koşullar içinde TR-METALENDEKS'i miktar ve değer olarak önemli artış gösterirken, tarife belirsizliği ortamında Türkiye güvenli tedarikçi özelliği ile öne çıktı.

Pazarlarda tarifeler ve ticaret müzakerelerinin belirsizliklerinin etkili olduğu bir ortamda metal sanayi ihracat miktar endeksi Nisan ayında 125,3 puan iken Mayıs'ta 144,70 puana çıktı ve endeks 2024 Mayıs ayından sonraki en yüksek seviyeyi gördü. Metal sanayi ihracatı değer endeksi de miktardaki önemli artışa bağlı olarak 160,5 puandan 183,6 puana çıkarak Haziran 2022 tarihinden sonraki en yüksek endeks değerine ulaştı.

Metal sanayi ihracatı birim değer endeksi ise Mayıs ayında sınırlı ölçüde geriledi. Endeks Nisan ayında 128,08 puan iken Mayıs ayında 126,85 puana indi. Mayıs ayında dünya metal fiyatları sınırlı ölçüde yükselmesine karşın ihracat pazarlarında fiyatların düşürülmesi baskısının sürmesi, ihracat birim değer endeksinde de düşüşe ne-

den oldu. İhracat ortalama birim fiyatları da benzer etkiler nedeniyle Nisan ayında 4,79 dolar/kg iken Mayıs ayında 4,74 dolar/kg olarak gerçekleşti.

İDDMİB tarafından yapılan değerlendirilmeye göre, küresel pazarlarda ABD'nin tarifeleri ve müzakereleri belirleyici olmaya devam edecek. Birçok ülke ile tarifeler müzakere edilirken, 90 gün askıya alınan tarifeler için zaman Temmuz ayı başında dolacak. ABD ile Çin ve AB arasında anlaşmalar piyasalar için büyük önem taşıyor. Bu ortamda metal fiyatlarında belirsizlikler sürerken, fiyatlarda sert dalgalanmalar yaşanabilir. Tüm bu koşullar içinde güvenli tedarikçi olan Türkiye'nin fırsatları değerlendirmesi olası gözüküyor. Mevcut koşullar altında TL'nin değer kaybının da olumlu katkı sağlaması bekleniyor.

Küresel sanayi PMI verisi Mayıs ayında 49,8 puandan 49,6 puana inerken, daralma bölgesinde kalmaya devam etti. Çin, ABD ve AB'de sanayi PMI verileri Nisan ayının altında gerçekleşti.

Türkiye'de Mart ayında sanayi üretiminde zayıf eğilim sürdü. İSO Sanayi PMI verisi Mayıs ayında 47,2 puan ile daralma bölgesinde kaldı ve son 22 ayın en düşük seviyesine indi. Mayıs ayında yaşanan ekonomik, ticari ve jeopolitik gelişmelerin ve beklentilerin oluşturduğu koşullar içinde küresel metal sanayinde faaliyetler zayıfladı.

YAĞIZ
KUTAY

Satışla Aldatılan Türkiye

Zaman zaman ekonomi yönetimine yönlendirildiği eleştirilerle bilinen Yeni Şafak geçtiğimiz hafta yine sahneye çıktı. Gazete, "Faiz arttı, döviz yükseldi, enflasyon azdı" manşetiyle Şimşek ve ekibine yüklenirken, sanayicinin sesi olan başlıkları da eksik etmedi: "Üretim düştü, sanayi duruyor" ve "Şirket iflasları katlandı."

Başlığın samimiyetini sorgulasam da sanayicinin haklı bir isyanı olduğunu söylemeden geçemeyeceğim. Sonuçta bir günde döşenmedi bu yolun taşları.

ISO- 500 raporuna göre 2022 yılında Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin 58'i zarar etmişti. Bir yıl sonra 96 şirketle 5 yılın zirvesine yerleşti. 2024 yılında rekor yine el değiştirdi. 500 şirketin 156'sı zarar etti. Ezcümle; zarar eden şirket sayısı 3 yılda 3 katına çıktı.

SATIŞ VAR, AMA...

Üretimden satışları %36,3 artarak 8,7 trilyon TL'ye çıktı. İlk bakışta olumlu gibi görünse de, bu işin röntgeni olan faaliyet kârları gerçekleri ortaya koyuyor. Son iki rapordaki faaliyet kârlılığına bakalım:

2023: 937 milyar TL

2024: 641 milyar TL (%31,6 düşüş)

Oransal olarak baktığımızda faaliyet kârlılığı %12,5'ten %6,2'ye geriledi.

İmkânı olsa tuvaleti bile temassız 2 taksitle ödeyen insanların yönettiği şirketler için finansman kaynağının adı belli: Kredi.

Mevcut faiz oranlarıyla atölyeye aldığı makinelerin ödemesini krediyle takla attırınca giderler büyüyor haliyle.

FAİZ DÜŞECEK Mİ? SANAYİCİNİN GÖZÜ MERKEZ'DE

19 Haziran kritik gün. PPK bu yıl 4. defa toplanıyor. Özellikle sanayici, nefes alabilmek için faiz indirimi bekliyor. Ve tabii ki Yeni Şafak, TGRT'giller de manşetleri hazır tutuyor.

Bayram sonrası Merkez Bankası beklenmedik bir hamle yaparak 1 hafta vadeli 100 milyar TL'lik repo ihalesi açtı.

Herkes bunu faiz indirimi sinyali olarak yorumlasa da, ufak bir teknik detayı atlıyor: Bütçe nakit açığı yaklaşık 500 milyar TL.

Toplantıya kadar yüklü tahvil vadesi ve beş ayrı ihale var. Bu nedenle, zaten gecelik %49 olan faiz bu tür likidite yöntemleriyle %46 bandına getirildi.

Yani Merkez Bankası, politika faizine resmen dokunmadan, gecelikte 300 baz puanlık bir indirim yapmış oldu bu hamleyle.

Aşağı tarafımızda savaş uçakları uçuyor, yukarıda jeopolitik riskler çaresiz bırakıyor. Bir de üstüne PPK'nın bir sonraki toplantısının bir ay sonra olacağı düşünülürse, 19 Haziran'da faizi sabit bırakmak şimdilik en makul seçenek gibi duruyor.

Satış artıyor gibi görünse de **ISO 500**'de üç yıldır üst üste reel satış büyümesi negatif. Yani enflasyon etkisi çıkarıldığında aslında satışlar düşüyor. Bunun temel nedeni, maliyetin ve borç yükünün kârlılığı hızla eritmesi. Örneğin, sadece çalışanlara ödenen maaşlar bile bir yılda neredeyse %91 arttı.

Dolayısıyla "Eskiden 10 satıyorduk şimdi neredeyse 14 satıyoruz" hikayesi hiçbir kitapçada satmaz. Çünkü bu satış artışına rağmen kimse artık kâr edemiyor.

Ağzda acı ve ekşi bir tat bırakan bu rapora bir tatlı atıştırılabilir veda edelim:

Ar-Ge harcamaları %98,4 artarak 60,7 milyar TL'ye çıktı.

Kısa vadede kârlılığı beslemese de uzun vadede umut veren bu yatırım eğilimi heyecan verici.

Ne de olsa, kader gayrete aşıktır.

İSO İhracat İklimi Endeksi mayısta 51 oldu

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi mayısta 51 oldu.

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen **İSO Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nin mayıs ayı sonuçları açıklandı.

Endekste eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşme, 50'nin altındaki değerler ise bozulma olduğunu gösteriyor.

Sonuçlara göre, nisan'da 50,8 olan **İSO Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi mayısta 51 değerini alarak üst üste 17. ay eşik değerini üzerinde gerçekleştirdi. Böylece endeks, Türk imalat **sanayisinin** ihracat ikliminde güçlenmenin sürdüğüne işaret etti. Mayısta iyileşme ılımlı düzeyde olsa da bir önceki

aya göre hafif hız kazandı.

Türkiye'nin ikinci en büyük ihracat pazarı olan ABD'deki üretim artışı mayısta yeniden güçlenirken, Orta Doğu da ihracatın önemli sürükleyicilerinden olmaya devam etti.

Birleşik Arap Emirlikleri'nde petrol dışı ekonomik aktivite belirgin bir aylık artış sergiledi ancak büyüme hızı Eylül 2021'den bu yana en düşük seviyeye geriledi. Suudi Arabistan ve Kuveyt'te de üretim hız kesmesine rağmen güçlü büyüdü. Mısır, Lübnan ve Katar'da ise ekonomik aktivite geriledi.

Avrupa'da karmaşık görünüm mayısta da sürdü

Avrupa'da karmaşık görünüm, ikinci çeyrek ortasında da devam etti. Kritik pazarlar içerisinde İtalya,

İspanya ve Hollanda'da iktisadi faaliyet büyüme trendini korurken, Fransa, Almanya ve Romanya'da zayıflama sürdü.

Birleşik Krallık'ta üretim, nisandaki hafif düşüşün ardından mayısta değişim göstermeyerek bir anlamda istikrar kazandı. Rusya'da ise üst üste iki aylık düşüşün ardından ekonomik aktivite yeniden artışa geçti.

Mayısta anket kapsamında izlenen tüm ekonomiler içerisinde en güçlü büyüme Uganda'da ölçüldü. Bu ülkede üretim artışı geçen yılın ağustos ayından bu yana en yüksek hıza ulaştı. Öte yandan, ekonomik aktivitede en belirgin düşüş, gümrük vergilerinin etkisiyle Meksika'da yaşandı. Benzer şekilde, Kanada'nın üretimindeki daralma ikinci çeyrek ortasında da devam etti.

PMI 14 AYDIR EŞİK DEĞERİN ALTINDA

İmalat sektöründe daralma sürüyor

▲ **İSO** tarafından açıklanan Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), mayısta 47,2 seviyesinde ölçülerek mart ve nisan aylarındaki 47,3'lük değerin altına indi. Böylece imalat **sanayi** üst üste 14. ayda da daralma eğilimi gösterdi.

Türkiye imalat sektöründeki yavaşlama sinyalleri Mayıs 2025'te de devam etti. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), mayısta 47,2 seviyesinde ölçülerek mart ve nisan aylarındaki 47,3'lük değerin altına indi. Böylece imalat **sanayi** üst üste 14. ayda da daralma eğilimi gösterdi.

Sektörde istihdam ve satın alma faaliyetlerinde de gerileme

gözlendi. Firmalar, üretim hacmindeki daralma nedeniyle hem ara malı hem de nihai ürün stoklarını azalttı. Zayıf girdi talebi, tedarikçilerin teslimat sürelerini kısaltarak lojistikte bir nebze iyileşme sağladı. Ancak bu iyileşme, önceki aya kıyasla daha sınırlı kaldı.

Mayıs ayında girdi maliyetlerindeki artış devam etti. Anket katılımcıları bu artışı büyük oranda Türk lirasındaki değer kaybına bağladı. Ancak nisan ayında zirveye çıkan maliyet enflasyonu, mayısta hafif bir düşüş gösterdi. Nihai ürün fiyatlarındaki artış da

yavaşladı ve yılın en düşük seviyesine geriledi. Talepteki durgunluk, firmaların fiyatlama gücünü sınırlamaya devam etti.

İSO Sektörel PMI raporuna göre, mayıs ayında takip edilen 10 sektörden yalnızca ikisinde — giyim ve deri ürünleri ile metalik olmayan mineral ürünlerde — üretim artışı kaydedildi. Giyim sektöründe önceki ay yaşanan keskin düşüşün ardından toparlanma dikkat çekerken, tekstil sektörü gerek üretim gerekse siparişlerde en sert düşüşü yaşayan alan oldu.

İhracat siparişlerinde ise dört sektörde artış kaydedildi. Giyim ve deri ürünleri bu alanda da öne çıkarken, tekstil sektöründeki ihracat siparişleri Ekim 2023'ten bu yana en hızlı düşüşünü yaşadı.